

Universitetskanslersämbetet
Box 7703
103 95 Stockholm

Stockholm, 2018-06-19

Remiss
av rapporten Kvalitetssäkring av forskning (2018:2)
111-331-17

Inledning

KTH har getts möjlighet att lämna synpunkter på ovanstående rapport. Generellt ser KTH positivt på UKÄ:s förslag att integrera granskning av kvalitetssäkring av forskning i det nationella kvalitetssäkringssystemets komponent *Granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete*. Flera av de övergripande förslag som redovisas i rapporten avseende granskningens innehåll och metod kan KTH ställa sig bakom och instämmer med UKÄ om att vidare utredning och utveckling krävs för att anpassa dem till granskning av kvalitetssäkring av forskning.

KTH välkomnar granskning av lärosätets kvalitetssystem, men är mycket angeläget om att stor hänsyn tas till lärosätets autonomi i hur kvalitetssystemet är utformat, så att granskningen främjar kvalitetsarbetet utifrån lärosätets uppsatta mål och ambitioner.

KTH stödjer fullt ut att UKÄ utgår ifrån högskolelag och högskoleförordning i arbetet med att utveckla granskningen av lärosätenas kvalitetsarbete inom forskning. Det är viktigt att kopplingen till lag och förordning görs tydlig i de bedömningsområden och bedömningsgrunder som UKÄ utvecklar. KTH anser att de skrivningar i högskolelag (Kap 1 § 2 (samverkan) § 3 (samband utbildning forskning, vetenskapens trovärdighet, god forskningssed) § 4 (hög kvalitet, effektiv resursanvändning, kvalitetsarbete) § 5 (hållbar utveckling, jämställdhet, internationella förhållanden, breddad rekrytering) § 6 forskningens frihet) och högskoleförordning (kap 1 § 16 (oredlighet) och kap 4 (lärare) anger viktiga aspekter som det är rimligt att UKÄ ställer krav på att de följs upp inom ramen för lärosätenas samlade kvalitetssäkringssystem.

KTH stödjer inte UKÄ:s förslag att ett ramverk tas fram gemensamt av Sveriges lärosäten. Det finns en risk att ett sådant ramverk blir onödigt styrande och att det uppstår konflikt med den autonomi som lärosätena ska ha i utformningen av sina kvalitetssystem. Dessutom finns det redan bra underlag på europeisk nivå, som UKÄ också refererar till, som det är bättre att linjera direkt med i utvecklingen av bedömningsgrunder än att sätta igång en SUHF-process kring något som skulle vara specifikt svenskt.

KTH stödjer inte fullt ut UKÄ:s förslag om att dela upp granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringssystem för utbildning respektive forskning. Förslaget att lärosätena ska skriva två självvärderingar och att resultaten ska rapporteras i två skilda bedömningsrapporter kan medföra onödigt merarbete. Det kan också göra det svårare att skriva fram, och även att bedöma, hur kvalitetssäkring av utbildning respektive forskning hänger ihop och är ömsesidigt förstärkande. En uppdelad granskning bör enligt KTH vara en möjlighet för lärosäten som har två olika kvalitetssystem för utbildning respektive forskning, men för lärosäten som har ett sammanhållet kvalitetssystem bör en sammanhållen självvärdering och en sammanhållen bedömningsrapport också vara en möjlighet.

KTH stödjer inte UKÄ:s förslag till sanktion dvs. att omdömet bristande kvalitetssäkringsarbete i en uppföljning två år efter ordinarie granskning ska kunna leda till ett ökat antal granskningar av utbildning på forskarnivå. Denna sanktion främjar inte syftet att utveckla kvalitetssäkringsarbetet. KTH ifrågasätter behovet av sanktioner och anser att bedömningen med tillhörande rekommendationer är fullt tillräckligt för att driva utvecklingen av lärosätenas kvalitetsarbete i rätt riktning. Sannolikt skulle en rekommendation till ett lärosäte att inte inrätta några nya utbildningar innan kvalitetssystemet fått omdömet godkänt vara verkningsfull.

KTH vill också påpeka riskerna med UKÄ:s förslag med kvantitativa indikatorer, med relevans för forskningskvalitet, som lärosätena ska "analysera och kontextualisera" i självvärderingen och att bedömarna sedan ska göra bedömningar av lärosätets "förhållningssätt", "snarare än enbart indikatorerna i sig". Det framstår som en ytterst vansklig och oförutsägbar/icke transparent metod att en bedömaregrupp ska bedöma lärosätenas "förhållningssätt" till kvantitativa indikatorer. Det är mycket tveksamt om en bedömaregrupp överhuvudtaget kan bedöma lärosätets kvalitetssäkringsarbete utifrån ett sådant underlag. Vad indikerar ett förhållningssätt och hur kan förhållningssätt tolkas med hög validitet/reabilitet av olika bedömaregrupper? Det finns risk att det blir de kvantitativa indikatorerna som bedömarna kommer att bedöma och att det då görs en bedömning av kvalitet snarare än kvalitetssäkring.

Bilaga. KTH:s svar på UKÄ:s bedömningar avseende innehåll i granskning av kvalitetssäkring av forskning

UKÄ:s förslag	KTH:s synpunkter
<p>Ramverk</p> <p>UKÄ gör bedömningen att ansvaret för att ta fram ett ramverk (motsvarande de standarder och riktlinjer som finns i ESG del 1) för forskningens kvalitetssäkring bör vila på lärosätena.</p> <p>UKÄ avser att ta hänsyn till ett sådant ramverk i sitt kommande metodutvecklingsarbete och i utvecklingen av nya bedömningsgrunder i den mån ett</p>	<p>KTH är tveksamt till att ett ramverk tas fram gemensamt av Sveriges lärosäten. Det finns en risk att ett sådant ramverk blir onödigt styrande och att det uppstår konflikt med den autonomi som lärosätena ska ha i utformningen av sina kvalitetssystem.</p> <p>KTH anser att UKÄ ska tänka på lärosätenas arbetsinsatser då utveckling av ett nationellt ramverk</p>

<p>sådant ramverk utarbetas av sektorn.</p>	<p>riskerar att fördröja utvecklingen av kvalitetssäkringssystem på lärosätetsnivå eftersom det skapar en osäkerhet och behov att 'vänta in' en ytterligare process. Eftersom det redan finns bra underlag på europeisk nivå är det bättre att linjera direkt mot dem i utvecklingen av bedömningsgrunder än att sätta igång en SUHF-process kring något som skulle vara specifikt svenskt.</p> <p>Att UKÄ ska ta "hänsyn" till ett sådant ramverk innebär dessutom en vag formulering som inte tillräckligt tydligt anger vilket status ett sådant ramverk ska få. KTH efterfrågar en tydligare skrivning kring vilken status ett sådant ramverk skulle ha.</p>
<p>Utveckling av bedömningsgrunder</p> <p>I arbetet med att ta fram bedömningsgrunder inom respektive bedömningsområde för forskningens kvalitetssäkring (styrning och organisation; förutsättningar; utformning, genomförande och resultat; jämställdhet; student- och doktorandperspektiv samt arbetslivsperspektiv) avser UKÄ att utgå ifrån internationella riktlinjer och överenskommelser (ESG, The European Code of Conduct for Research Integrity, Charter & Code inom ERA) samt relevanta lagrum.</p>	<p>KTH ser positivt på att UKÄ avser att utgå ifrån internationella riktlinjer och överenskommelser i arbetet med att ta fram bedömningsgrunder inom respektive bedömningsområde. En fråga är om UKÄ avser att tolka dessa internationella riktlinjer och överenskommelser internt vid UKÄ eller om UKÄ kommer att tillsätta sakkunniga från högskolesektorn som utför det arbetet.</p> <p>UKÄ:s bedömningsgrunder bör gå på remiss till lärosätena.</p> <p>KTH anser att de bedömningsgrunder som UKÄ utvecklar enbart ska fokusera på kvalitetssäkring av forskning och inte på forskningens kvalitet.</p>
<p>Jämställdhet</p> <p>UKÄ gör bedömningen att jämställdhet är en viktig kvalitetsfråga som bör ingå i granskningen av lärosätenas interna kvalitetssystem för forskning. UKÄ kommer under nästa fas i metodutvecklingsarbetet att ta fram</p>	<p>KTH instämmer med UKÄ om att jämställdhet är en viktig kvalitetsfråga som bör ingå i granskningen. KTH ser positivt på att jämställdhet är ett eget</p>

<p>separata bedömningsgrunder för hur forskningens jämställdhet främjas.</p>	<p>bedömningsområde.</p>
<p>Student- och doktorandperspektiv</p> <p>UKÄ gör bedömningen att student- och doktorandperspektiv är av betydelse för forskningens kvalitetssäkring. Kopplingen mellan utbildning och forskning berör studenter. Masterstudenter deltar i forskningsprojekt och en betydande del av forskningen utförs av doktorander inom ramarna för forskarutbildningen. UKÄ avser att utveckla nya bedömningsgrunder för student- och doktorandperspektiv med relevans för forskningens kvalitet</p>	<p>KTH instämmer med UKÄ om att student- och doktorandperspektiv är av betydelse för forskningens kvalitetssäkring. KTH ser positivt på att student- och doktorandperspektiv utgör ett eget bedömningsområde.</p> <p>KTH efterfrågar en tydlig definition av student- och doktorandperspektiv, respektive student- och doktorandinflytande, när det gäller kvalitetsäkring av forskning och att UKÄ tydliggör när respektive bedöms i granskningen.</p>
<p>Arbetslivsperspektiv/Arbetsliv och samverkan</p> <p>UKÄ gör bedömningen att granskning av forskningssamverkan och forskningens nyttogörande med fördel sker inom ramarna för granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete.</p> <p>UKÄ gör bedömningen att nya bedömningsgrunder med relevans för forskningen och forskningens kvalitetssäkring behöver utvecklas inom bedömningsområdet arbetsliv och samverkan.</p>	<p>KTH efterfrågar en tydligare skrivning avseende var fokus för granskningen ligger avseende forskningssamverkan och forskningens nyttogörande. Det är inte tydligt i UKÄ:s skrivning att det är kvalitetssäkringen av forskningssamverkan respektive kvalitetssäkringen av forskningens nyttogörande som ska granskas.</p> <p>KTH instämmer med UKÄ om att bedömningsgrunder med relevans för forskningens kvalitetssäkring behöver utvecklas inom bedömningsområdet arbetsliv och samverkan.</p> <p>KTH ställer sig frågande till varför bedömningsgrunder med relevans för forskningen ska utvecklas då det är kvalitetssäkringen av forskning som ska granskas och inte forskningen.</p> <p>KTH anser att UKÄ:s rapport i detta sammanhang saknar förslag kring hur</p>

	lärosätenas kvalitetssäkring av arbetet med breddad rekrytering ska inkluderas i granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete.
<p>Hållbar utveckling</p> <p>UKÄ:s rapport saknar förslag kring hur lärosätenas kvalitetssäkring av arbetet med hållbar utveckling inom forskning och samverkan ska inkluderas i granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete.</p>	<p>KTH anser att UKÄ:s granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete bör inkludera en granskning av hur lärosätena kvalitetssäkrar arbetet med hållbar utveckling inom forskning och samverkan.</p>
<p>Internationalisering</p> <p>UKÄ:s rapport saknar förslag kring hur lärosätenas kvalitetssäkring av arbetet med internationalisering inom forskning och samverkan ska inkluderas i granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete.</p>	<p>KTH anser att UKÄ:s granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete bör inkludera en granskning av hur lärosätena kvalitetssäkrar arbetet med internationalisering inom forskning och samverkan.</p>
<p>God forskningssed, vetenskapens trovärdighet och forskningens frihet</p> <p>UKÄ:s rapport saknar förslag kring hur lärosätenas kvalitetssäkring av arbetet med god forskningssed, vetenskapens trovärdighet och forskningens frihet ska inkluderas i granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete.</p>	<p>KTH anser att UKÄ:s granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete bör inkludera en granskning av hur lärosätena kvalitetssäkrar ett aktivt främjande av god forskningssed och säkerställer hög vetenskaplig trovärdighet, samt hur arbetar lärosätena med att främja forskningens frihet.</p>
<p>Bedömningsunderlag</p> <p>UKÄ avser att använda självvärdering som ett centralt underlag i granskningen av lärosätenas kvalitetssäkring av forskning. Självvärderingen kompletteras med platsbesök och intervjuer. Utöver dessa underlag kommer en studentinlaga att ingå i underlagen.</p>	<p>KTH stödjer UKÄ:s förslag att använda självvärdering som ett central underlag och att komplettera denna med platsbesök och intervjuer. KTH ser positivt på att erbjuda studenterna att komma in med en separat inlaga. En fråga som uppstår är dock hur UKÄ ska hantera de fall då en studentinlaga, som är en möjlighet men inte obligatorisk, kommer in från vissa</p>

	lärosätens studentkårer men inte andra. Kommer bedömningen av student- och doktorandinflytandet att påverkas av en utebliven studentinlaga?
<p>Kvantitativa indikatorer</p> <p>UKÄ:s bedömning är att kvantitativa indikatorer med relevans för forskningskvalitet också kan användas som underlag och avser att ta fram sådana i nästa fas av UKÄ:s utvecklingsarbete. En utgångspunkt är att de kvantitativa underlagen ska bygga på befintlig statistik. UKÄ nämner en nedbrytning av de nationella indikatorerna för att följa upp forskningspolitiska mål. T.ex. bibliometriska indikatorer för forskningskvalitet eller indikatorer för att följa upp jämställdhet.</p>	<p>KTH ställer sig frågande till att kvantitativa indikatorer med relevans för forskningskvalitet ska användas i granskningen när det är lärosätets kvalitetssäkring av forskning som ska granskas. Här finns det risk för att granskningen glider över från att fokusera på kvalitetssäkring till att fokusera på kvalitet. I det fall UKÄ avser att granska forskningens kvalitet eller resultat går UKÄ utanför sitt uppdrag. I andra delar av föreliggande rapport har UKÄ definierat att de resultat som ska bedömas är kvalitetssäkringssystemet förmåga att upptäcka och åtgärda brister.</p> <p>KTH föreslår att i bedömningen av lärosätens kvalitetssäkringsarbete är det lärosätens egna val, eventuell utveckling av och användning av olika indikatorer i samband med kvalitetssäkringen som ska granskas och bedömas.</p>
<p>Bedömning av lärosätens förhållningssätt till kvantitativa indikatorer</p> <p>UKÄ:s bedömning är att lärosätena ska beredas möjlighet att i självvärderingen analysera och kontextualisera de kvantitativa indikatorerna. UKÄ menar därmed att det blir lärosätets analys och förhållningssätt till de kvantitativa uppgifterna som blir föremål för bedömning snarare än enbart indikatorerna i sig.</p>	<p>KTH anser att en bedömning av lärosätens förhållningssätt till olika kvantitativa indikatorer medför validitets- och reabilitetsproblem.</p> <p>Samtidigt finns risk att UKÄ:s bedömare mer eller mindre medvetet kan komma att använda sig av indikatorerna för att bedöma</p>

	<p>kvaliteten i forskningen och ta denna som en indikator för kvaliteten i kvalitetsarbetet.</p>
<p>Kollegial granskning</p> <p>UKÄ:s bedömning är att granskningen av forskningens kvalitetssäkring bör göras av oberoende bedömargrupper bestående av sakkunniga från högskolesektorn samt representanter för studenter och arbetsliv.</p>	<p>KTH instämmer med UKÄ om att granskningen ska utföras av oberoende bedömargrupper med sakkunniga från högskolesektorn.</p>

KTH:s svar på UKÄ:s bedömningar avseende metod för granskning av kvalitetssäkring av forskning

UKÄ:s förslag	KTH:s synpunkter
<p>UKÄ:s bedömning är att det i bedömargruppen behövs kompetens om den svenska utbildnings- och forskningskontexten. Det behövs internationella bedömare av jävsskäl och för att stärka de kvalitetsdrivande inslagen.</p>	<p>KTH instämmer med UKÄ att de sakkunniga måste ha sakkunskap inom kvalitetssäkring av forskning och ha legitimitet både nationellt och internationellt.</p>
<p>UKÄ:s bedömning är att doktorander ska involveras i granskningarna då en stor del av forskningen sker inom forskarutbildningen.</p>	<p>KTH instämmer med UKÄ om att doktorander ska involveras i granskningarna.</p> <p>KTH vill påpeka att doktorandrepresentanter bör ha relevant kompetens inom kvalitetssäkring av forskning.</p>
<p>UKÄ:s bedömning är att arbetslivets representation i bedömargruppen bör utredas avseende vilken kompetens som krävs för att kunna fullfölja uppdraget.</p>	<p>KTH instämmer med UKÄ om att arbetslivsföreträdare ska involveras i granskningarna.</p> <p>KTH vill påpeka att arbetslivsrepresentanter bör ha relevant kompetens inom kvalitetssäkring av</p>

	forskning.
UKÄ:s bedömning är att en generell översyn bör göras avseende vilken kompetens som behövs för att bedömargruppen som helhet ska kunna genomföra granskningarna av forskningens kvalitetssäkring på ett välinformerat och gediget sätt.	KTH instämmer med UKÄ och ser fram emot UKÄ:s utredning kring detta.
UKÄ:s bedömning är att det behöver utredas om granskningen av kvalitetssäkring av utbildning respektive forskning kan granskas av samma bedömargrupp eller om det behövs två bedömargrupper eller eventuellt två överlappande bedömargrupper.	KTH anser att granskning av kvalitetssäkring av utbildning respektive forskning ska utföras av samma bedömargrupp för att främja kalibrering och konsekvens i bedömningarna. Lärosäten som arbetar för att utveckla sammanhållna kvalitetssystem bör få sina kvalitetssystem granskade på ett sammanhållet sätt.
<p>Fördjupningsspår</p> <p>UKÄ:s bedömning är att en fördjupad granskning av forskningens kvalitetssäkring bör utgöra en del av den granskning UKÄ genomför i syfte att säkerställa att lärosätenas kvalitetssäkringsarbete förmår fånga upp eventuella brister samt främjar hög kvalitet i forskning.</p> <p>UKÄ:s bedömning är att det behöver utredas hur fördjupningsspåren ska väljas.</p>	<p>KTH anser att alla bedömningar som görs ska vara lika välgrundade. Alla delar av kvalitetssäkringsarbetet som ska bedömas förtjänar samma grundliga bedömning. Att välja ut vissa delar av kvalitetssäkringsarbetet som får en mer omfattande granskning än andra saknar en tydlig motivering i UKÄ:s rapport. Ska vissa delar i kvalitetssäkringsarbetet granskas mer omfattande än andra så bör dessa meddelas innan granskningen inleds, motiveras och vara desamma för alla lärosäten.</p> <p>Liksom i arbetet med bedömningsgrunderna är det av största vikt att granskningen håller sig till att granska och bedöma lärosätets kvalitetssäkringsarbete och inte riskerar att indirekt bli en granskning av forskningens kvalitet.</p>

<p>Resultat</p> <p>UKÄ:s bedömning är att den granskning som sker vid lärosätet ska vara systematisk och leda till kvalitetshöjande åtgärder. (Upptäckt av brister + kvalitetshöjande åtgärder = resultat)</p> <p>Granskningen ska fokusera på kvaliteten i lärosätets kvalitetssäkringsarbete, snarare än en bedömning av forskningskvaliteten i sig. Om lärosätet bedriver ett fungerande och systematisk kvalitetssäkringsarbete som förmår fånga upp brister och omsätta granskningsresultaten i kvalitetshöjande åtgärder blir resultatet att kvalitetssäkringsarbetet är godkänt.</p>	<p>KTH instämmer med UKÄ om att kvalitetssäkringsarbetet vid lärosätet ska vara systematisk och leda till kvalitetshöjande åtgärder. KTH vill framhålla att det är systematik och förmåga till kvalitetshöjande åtgärder som UKÄ ska granska och bedöma i granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete.</p> <p>Skrivningen kring resultat i UKÄ:s rapport är samtidigt inte helt tydlig. Det verkar som UKÄ inte riktigt håller isär "resultat av lärosätets kvalitetssäkringsarbete" och "resultat av UKÄ:s granskning" på sid 56.</p>
<p>Sanktioner</p> <p>UKÄ:s bedömning är att ett negativt utfall i UKÄ:s granskning av forskningens kvalitetssäkring kan leda till ett utökat antal utvärderingar på forskarutbildningsnivå. I det fall omdömet blir ifrågasatt kvalitet får lärosätet två år på sig att åtgärda bristerna. I det fall bristerna bedöms kvarstå efter två år menar UKÄ att en möjlig sanktion är att UKÄ genomför ett ökat antal forskarutbildningsutvärderingar.</p> <p>UKÄ:s bedömning är dock att konsekvenserna av detta bör utredas. Huvuddelen av forskarutbildningen vid vissa högskolor ingår redan i UKÄ:s sexårscykel och vissa högskolor har ingen forskarutbildning även om de har forskning. UKÄ menar också att kvalitetssäkring av forskning delvis skiljer sig från kvalitetssäkring av utbildning.</p>	<p>KTH instämmer inte i UKÄ:s förslag om att bedömningen bristande kvalitetsarbete vid en uppföljning ska leda till ett ökat antal forskarutbildningsutvärderingar. Det främjar inte utvecklingen av lärosätets kvalitetssäkringsarbete utan blir mer att betrakta som kontroll och ökad belastning för lärosätet. Om bedömningen bristande kvalitetssäkring nödvändigtvis måste leda till sanktioner borde de vara inriktade på att främja utvecklingen av kvalitetssäkringsarbetet. Förslagvis kunde lärosätet istället rekommenderas att inleda ett tätare samarbete med bedömargruppen eller en rådgivande grupp med motsvarande kompetens fram till en ny uppföljning. Under denna tid rekommenderas lärosätet att inte inrätta några nya examina inom de områden lärosätet har examenstillstånd och UKÄ prövar inte några examenstillståndsansökningar från lärosätet under denna tid. (Om det</p>

	är förenligt med svensk lag och förordning).
--	--

Remissvaret har utarbetats av kvalitetssamordnare Magnus Johansson, planerings- och utredningsavdelningen vid universitetsförvaltningen på KTH.

Sigbritt Karlsson
Rektor